

Suurtapahtuman joukkoliikennejärjestelyt Helsingissä: Esimerkkinä Madonnan konsertti Jätkäsaarella 6.8.2009

Kuva: Elina Maunuksela

Julkaisija HELSINGIN KAUPUNKI HKL-liikelaitos Suunnitteluyksikkö		KUVAILEHTI Julkaisun päivämäärä 30.11.2009	
Tekijä(t) Sami Aherva			
Julkaisun nimi Suurtaapahtuman joukkoliikennejärjestelyt Helsingissä: Esimerkkinä Madonnan konsertti Jätkäsaarella 6.8.2009			
Tiivistelmä Helsingin järjestetään vuosittain yhdestä viiteen suurtaapahtumaa. Joukkoliikenteen perustehtävänä on yleisön sujuva ja turvallinen kuljettaminen tapahtumapaikalle ja sieltä takaisin kotiin. Suuren yleisötaapahtuman liikennejärjestelyjen onnistuminen edellyttää hyvin suunniteltua ja kutakin taapahtumaa varten erikseen sopeutettua sekä koordinoitua joukkoliikennettä. HKL on osallistunut aktiivisesti Helsingissä järjestettävien suurtaapahtumien suunnitteluun. Tässä selvityksessä tarkastellaan esimerkkitapahtumana 6.8.2009 Jätkäsaarella järjestettyä Madonnan konserttia. Konserttia seurasi yhteensä yli 100.000 ihmistä. Joukkoliikenteellä oli keskeinen rooli tapahtuman onnistumisessa. Tapahtumaan liittyvät joukkoliikenteen lisä- ja poikkeusliikennejärjestelyt toteutettiin tiiviissä yhteistyössä joukkoliikenteen tilaajien, liikennöitsijöiden, tapahtumajärjestäjän ja tämän turvallisuusorganisaation, Helsingin kuntaorganisaation ja turvallisuusviranomaisten yhteistyönä. Aiheesta ei ole aikaisemmin tehty kirjallista selvitystä.			
Avainsanat (asiasanat) Suurtaapahtuma, joukkoliikenne, lisäliikenne, poikkeusliikenne			
Muut tiedot taitto: Tuula Lappalainen			
Sarjan nimi ja numero HKL:n julkaisusarja D: 12/2009		ISSN-numero	ISBN-numero
Painopaikka ja -vuosi Helsinki 2009	Kieli Suomi	Sivuja 16	Liitteitä 1

Publisher HELSINKI CITY TRANSPORT Planning Unit		DESCRIPTION Date of publication 30.11.2009	
Author(s) Sami Aherva			
Name of publication Public transport and large events in Helsinki Case: Madonna in concert at Jätkäsaari in Helsinki, 6 Aug 2009			
Abstract Several large events take place in Helsinki every year. Public transport is responsible for transporting passengers effectively and safely to and from an event venue. Large event represent an opportunity to showcase well planned, efficient and co-ordinated public transport. Helsinki City Transport has played very active role in demonstration of the efficiency of the city and especially its public transport network during several resent large events. This paper case studies Madonna`s concert at Jätkäsaari in Helsinki at 6th August 2009. The concert was followed on location by crowd over 100.000. Public transport played important role in organising successful concert. All additional traffic and alternative routes were planned and organised together with both authorities in Helsinki area, and in co-operation with all operators, event producer and their security organisation, different city bureaus and safety & security officials.			
Key words Large event, public transport, additional transport, alternative routes			
Other information layout: Tuula Lappalainen			
Series number HKL series D: 12/2009		ISSN number	ISBN number
Printing place and year Helsinki 2009	Language Finnish	Pages 16	Appendices 1

Sisällysluettelo

1.	Yleistä.....	7
2.	Esimerkkinä Madonnan konsertti Jätkäsaarella 6.8.2009.....	9
3.	Poikkeusreitit.....	11
4	Lisäliikenne.....	11
4.1.	Metro.....	12
4.2.	Raitiovaunut.....	13
4.3.	Bussit.....	14
5.	Suosituksia tulevia tapahtumia varten.....	15

Liiteluettelo

Liite 1	Madonna-esite.....	18
---------	--------------------	----

1. Yleistä

Helsingissä järjestetään vuosittain keskimäärin yhdestä viiteen suur tapahtumaa. HKL on osallistunut aktiivisesti Helsingissä järjestettävien suur tapahtumien suunnitteluun. Joukkoliikenteen toimijoiden perustehtävänä on yleisön sujuva ja turvallinen kuljettaminen tapahtumapaikalle ja sieltä takaisin kotiin.

Suur tapahtuma synnyttää voimakkaasti kasvaneen liikennekysynnän. Vapaa-aikaan liittyvä suur tapahtuma synnyttää joukkoliikenteen kysyntää myös sellaisessa asiakaskohderyhmässä, joka ei normaalisti käytä säännöllisesti joukkoliikenteen palveluja. Suur tapahtuman aiheuttamaan kysynnän kasvuun vastataan järjestämällä tapahtumaan räätälöityä lisäliikennettä. Lisäliikenteen onnistuminen vaatii tilaajan edustajien tiivistä yhteistyötä tapahtumajärjestäjien turvallisuusorganisaation, poliisin ja liikennöitsijöiden kesken. Suur tapahtuman liikennejärjestelyt vaativat onnistuakseen erittäin tehokasta ennakko-viestintää.

Suur tapahtumat ovat luonteeltaan hyvin yksilöllisiä ja niiden järjestäminen toteutetaan aina kun-

kin tapahtuman tyyppi, tapahtumapaikan sijainti sekä saavutettavuus, kohderyhmä, yleisöodotus, tapahtuman ajankohta, olemassa olevan joukkoliikenteen tarjonta, viikonpäivä, liikennöinti-aika ja tapahtuman turvallisuustaso huomioon ottaen.

Suur tapahtuman lähialueen liikenneolosuhteita joudutaan usein muuttamaan. Suur tapahtuman lisä- ja poikkeusliikennejärjestelyt edellyttävät laajaa yhteistyötä liikenteen tilaajan, liikennöitsijöiden, viranomaisten, tapahtumajärjestäjien ja näiden turvallisuusorganisaatioiden, Helsingin kaupungin toimijoiden ja median kesken. Liikenteen ja joukkoliikenteen poikkeusjärjestelyjen toteuttamiseen vaikuttaminen, suunnittelu, tapahtuman aikainen koordinointi sekä järjestelyistä tiedottaminen edellyttää liikenteen tilaajalta laajaa joukkoliikenteen erityisosaamista ja hyvin aktiivista toimintaotetta. Tilaajan ja liikennöitsijöiden tiivis yhteistyö ja kumppanuus korostuvat suur tapahtumien liikennettä suunniteltaessa. Tapahtuman aikana tilaajan liikennetarkastajat ja liikennöintimuodosta riippuen liikennöitsijän edustajat koordinoivat tapahtuman aikana joukkoliikennejärjestelyjä.

Kuva: Markku Laaksonen

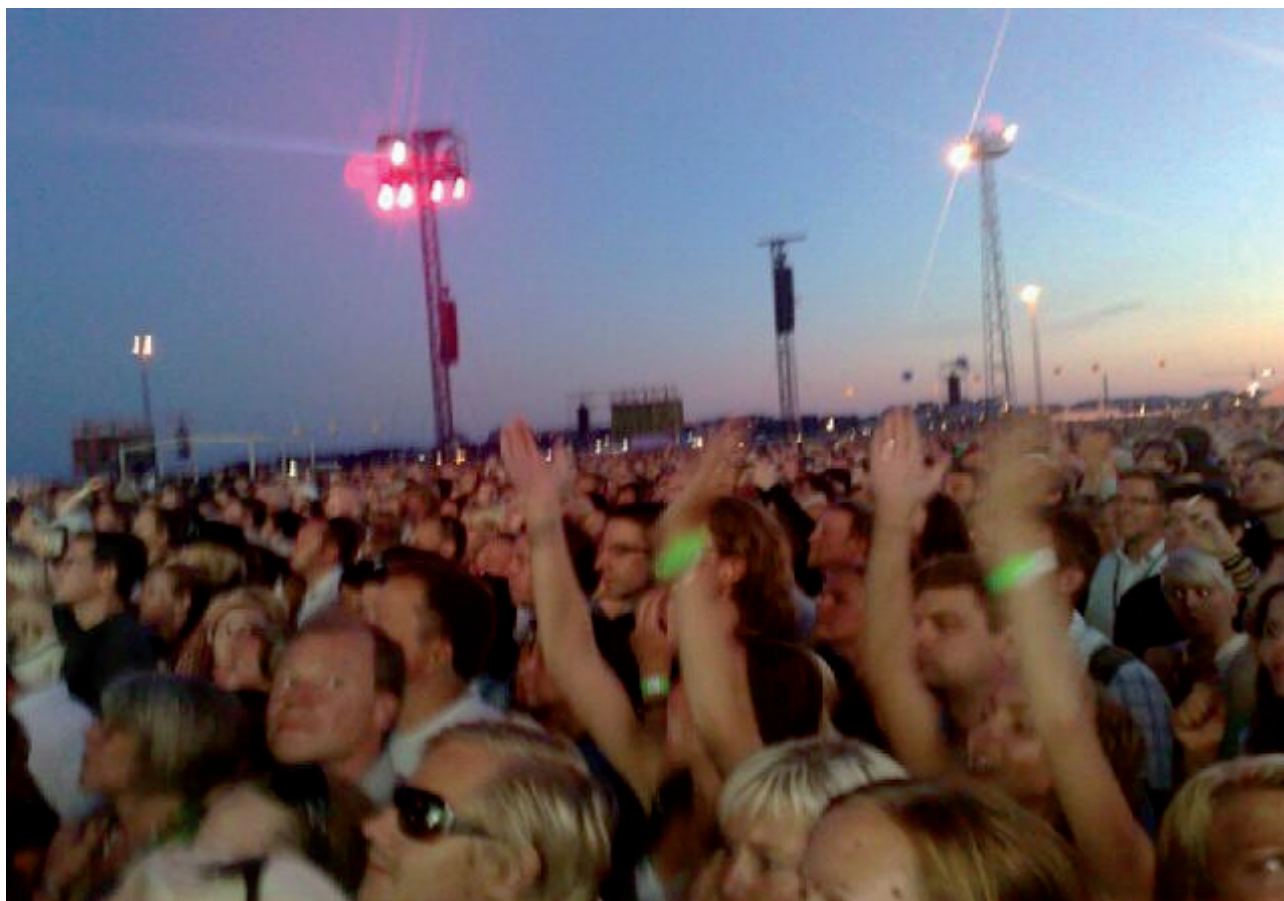
2. Esimerkkinä Madonnan konsertti Jätkäsaarella 6.8.2009

Torstaina 6.8.2009 järjestettiin Jätkäsaarella Madonnan pop-konsertti. Madonnan Helsingin konsertti oli suurin pohjoismaissa koskaan järjestetty yksittäinen konsertti. Konserttiin oli myyty 85.000 lippua. Kaikkiaan tapahtumaa seuraamaan saapui noin 100.000 henkeä. Konsertti oli osa Madonnan Sticky & Sweet kiertuetta. Tapahtuman vastuullinen järjestäjä oli Live Nation. Tapahtuma vaikutti merkittävästi joukkoliikenteeseen. HKL toteutti tapahtuman yhteydessä mittavat joukkoliikenteen lisä- ja poikkeusjärjestelyt. Myös YTV oli lisännyt merkittävästi liikennetarjontaa.

Konserttialue sijaitsi entisen Helsingin Länsisataman konttisataman alueella Jätkäsaaren eteläkärjessä. Alueella ei ole aikaisemmin järjestetty yleisötapahtumia. Aidatun konserttialueen ulkopuolelle odotettiin suurta joukkoa suur tapahtumaa seuraamaan saapuvaa liputonta epävirallista yleisöä. Konserttilava oli rakennettu konserttialueelle niin, että esiintymislava aukesi Jätkäsaaresta Lauttasaaren suuntaan. Poliisin ennakoarvion mukaan suuri osa liputtomasta yleisöstä seuraisi tapahtumaa Lauttasaaren puolelta. Lauttasaaren ja Jätkäsaaren välinen vesialue suljettiin viranomaismääräyksellä yksityisveneiltä torstaina 6.8. klo 12.00.

Jätkäsaaren Konserttialue oli suljettu yleisöltä konsertin rakentamisen aikana. Jätkäsaari suljettiin kokonaan ajoneuvoliikenteeltä tapahtuman ajaksi. Ruoholahden asukkaat pääsivät koteihinsa vartioitujen porttien kautta. Jätkäsaaren alueen sulkemisesta vastasi tapahtuman järjestäjä yhdessä poliisin ja HKR:n kanssa.

Osa yleisöstä saapui tapahtumapaikalle jo keski- viikkona 5.8. Suurin osa yleisöstä saapui paikalle torstaina 6.8. klo 15.00 – 20.00 välisenä aikana. Konserttialueen portit aukesivat klo 17.30. Ensimmäisenä esiintynyt dj Paul Oakenfold aloitti esiintymisensä noin klo 20.00. Pääesiintyjä Madonna aloitti esiintymisensä noin klo 21.30. Tapahtuman järjestäjän mukaan konsertin oli tarkoitus päättyä noin klo 24.00.

Kuva: Sami Aherva

Tapahtumajärjestäjä ja kaikki liikenteen järjestelyjä tehneet toimijat viestittivät aktiivisesti Jätkäsaareen konserttiin saapuville, että yleisö varaisi konserttiin saapumiseen aikaa sekä runsaasti juhla-mieltä. Live Nation kehotti yleisöä saapumaan tapahtumapaikalle joukkoliikenteellä tai kävellen. Omalla autolla saapumista pyydettiin välttämään. Madonnan konsertin tapahtuma-alueen läheisyydessä ei ollut kadunvarsien pysäköintitilaa.

Tapahtumajärjestäjä vastasi tapahtuma-alueen liikenteenohjauksesta yhdessä poliisin kanssa. Tapahtuma aiheutti ruuhkia lähiympäristön katualueille. Ruoholahdessa jalankulkijoiden kulkureitit metroasemalta jätkäsaareen olivat sujuvat. Kävelyreitit varrella oli runsaasti tapahtumajärjestäjän henkilökuntaa opastamassa yleisöä ja ylläpitämässä yleistä turvallisuutta.

Hyvä tapahtumaillan sää ja konsertin suuri mediajulkisuus saivat monet ihmiset saapumaan ja lähtemään tapahtumasta kävellen. Tämä osaltaan vaikutti yleisön leppoisan hyväntuuliseen asennoitumiseen. Konsertin yleisö oli pääosin aikuisia. Tunnelma Ruoholahdessa oli hilpeä ja järjestyshäiriöitä oli odotettua vähemmän. Lauttasaaren rantaan oli kerääntynyt paljon ihmisiä seuraamaan ilmaiseksi konserttia. Lauttasaarella oli hyvin rauhallinen tunnelma.

Tapahtuman järjestäjä kehotti omalla autolla saapuvia pysäköimään Kalasatamaan perustetulle maksulliselle parkkialueelle, Mäntymäen alueelle tai keskusta-alueen tuntumassa sijaitseviin pysäköintilaitoksiin, koska Jätkäsaaren lähialueilla ei ole juuri lainkaan pysäköintipaikkoja. Joukkoliikenteen liityntäpysäköintialueet olivat käytössä tapahtuman aikana. HKR oli varannut tapahtuma-alueen läheisyydestä lisäksi pysäköintitilaa Väinämöisen kentältä, Agricolan kentältä sekä Kaisaniemen puiston katualueilta. Metron matkustajat olivat selkeästi hyödyntäneet idän ilmaisia liityntä-parkkeja, koska tapahtuman päättymisen jälkeen poistuvaa yleisöä matkusti runsaasti myös Puotilaan, Rastilaan ja Vuosaareen. Mäntymäen kentälle pysäköitiin runsaasti, kun sen sijaan tapahtuman järjestäjän Kalasatamassa sijaitsevaa parkkipaikkaa ei juurikaan käytetty.

HKL järjesti konsertin yhteydessä kuljetusyhteyden konserttialueen ja Mäntymäen kentän pysäköintialueen sekä tapahtuma-alueen ja Kalasataman pysäköintialueen välille. Tapahtumajärjestäjä myi näillä alueilla alennettuun hintaan HKL:n yhden vuorokauden matkailijalippuja. Mäntymäen alueelta kuljetusyhteys hoidettiin konserttiin saavuttaessa raitiolinjalla 8 ja konsertista poistuttaessa raitiolinjalla 8X. Kalasataman pysäköintialueen

tuntumaan liikennöi metro. Kalasataman pysäköintialueelle oli mahdollista palata myös keskustasta liikennöivillä idän suunnan yöbusseilla.

HKL lisäsi tapahtuman päättyessä liikennetarjontaa myös tapahtumaa varten perustetun Kaisaniemenpuiston tilapäisen linja-autojen pysäköintialueen tuntumaan. Kaisaniemen pysäköintialueelle pääsi raitiolinjalla 6X:llä, metrolla sekä useiden bussilinoilla mm. tapahtuma-alueen läheltä suoraan ajavien linjojen 55, 65A ja 08N lisävuoroilla.

HKL varoitti ennalta matkustajia, että joukkoliikenne ei kykenisi liikennöitsijöiden rajallisten kuljettajaresurssien vuoksi järjestämään tapahtuman päättyessä erityistä lisäliikennettä Hartwall-Areenan tai Messukeskuksen pysäköintialueille. Tapahtuman päättyessä näiden pysäköintialueiden kulkuyhteyksinä toimivat VR:n lähiliikenteen junat sekä Mäkelänkadun bussit.

Madonnan konsertin tiedotusvalmistelut aloitettiin viestinnän osalta hyvissä ajoin kesäkuussa 2009. Tällöin päätettiin julkaista konserttivieraita varten oma esite, jonka työstäminen tapahtui heinäkuun alkuvuikoilla. Yksityiskohtaisempi tiedotussuunnitelma, joka sisälsi mediatiedotteiden aikataulut ja pysäkki-, asema- sekä liikennevälinetiedotteiden ja kuulutusten profiloinnit valmistui myös heinäkuussa.

Massatiedotuksen pääpaino oli erillisen esitteen tuottamisen lisäksi verkkoviestinnässä. Helsingin kaupunki ja tapahtumajärjestäjä Live Nation avasivat jo alkukesästä omat tapahtumasivunsa, joilta oli linkit tarkempaan liikennetietoon HKL:n sivuille. Tietoa päivitettiin nettisivuille sitä mukaa kun lisä- ja poikkeusliikennesuunnitelmat tarkentuivat. Myös HKL-linjalla palstalla julkaistiin konsertin liikennejärjestelyistä uutisia (22.7.; 24.7. ja 6.8).

Näitä perusviestejä viestintä syvensi tarjoamalla konserttiyleisölle ja helsinkiläisille yksityiskohtaiset tiedot, jotka helpottivat lipun ostamista ja liikkumisen suunnittelua konsertti-päivänä. Esimerkiksi metroasemille tehtiin omat kuulutuksensa metron lisäliikenteestä tapahtumapäivän aamuksi ja illaksi. Metrossa, busseissa ja ratikoissa oli liikennetiedotetta ja keskeisille pysäkeille rääätelöitiin omat tiedot-teensa.

Myös neuvontaan ja lipunmyyntiin panostettiin ja tapahtumajärjestäjälle avattiin myyntitili parkkipaikoilla tapahtuvaa lipunmyyntiä varten. Lisäksi yhteistyössä matkalipuntarkastusyksikön rekrytoitiin lipuntarkastajia tapahtumapäiväksi opastamaan konserttiyleisöä ja jakamaan esitettä.

3. Poikkeusreitit

Madonnan konserttia varten toteutettavat katu-järjestelyt vaikuttivat Ruoholahden ja Jätkäsaaren liikenteeseen. Jätkäsaari suljettiin ajoneuvoliikenteeltä jo keskiviikkona 5.8. Lauttasaaren palvelulinja Jouko 20 ajoi poikkeusreittiä 6.8. Linjan poikkeusreitteinä oli:

...Itämerenkatu – Mechelininkatu – Porkkalankatu – oma reitti.

Itämerenkadulla sijaitseva ”Ruoholahti (M)” –py-säkipari (0213, 0214) poistettiin tilapäisesti käytöstä 6.8. klo 14.00.

Yleisön saapuminen ruuhkautti Ruoholahden ja Hietalahden ympäristöä. Alueella liikennöivä joukkoliikenne jäi paikoin myöhään aikatauluista. Ennen tapahtuman päättymistä suljettiin tapahtuma-alueen lähistön katuja. Porkkalankadun eteläpuolinen alue ja Hietalahdenkadun länsipuolella olevat kadut suljettiin klo 23.00. Järjestely ruuhkautti erityisesti Porkkalankadulla tapahtumapaikkaa lähimpänä sijaitsevia bussipysäkkejä.

Linja 15A liikennöi klo 23.00 jälkeen ajettavat lähdöt poikkeusreittiä:

Länsiterminaali – Tullaajankatu – Hietalahdenranta – Bulevardi – Mannerheimintie – Töölönlahdenkatu – Elielinaukio.

Linja käytti kaikkia reitin varrella sijaitsevia linja-autopysäkkejä.

Linja 20N liikennöi klo 23.00 jälkeen poikkeusreittiä:

Porkkalankatu – Hietalahdenkatu – Bulevardi – Erottaja. Linja käyttää kaikkia reitin varrella sijaitsevia linja-autopysäkkejä.

4. Lisäliikenne

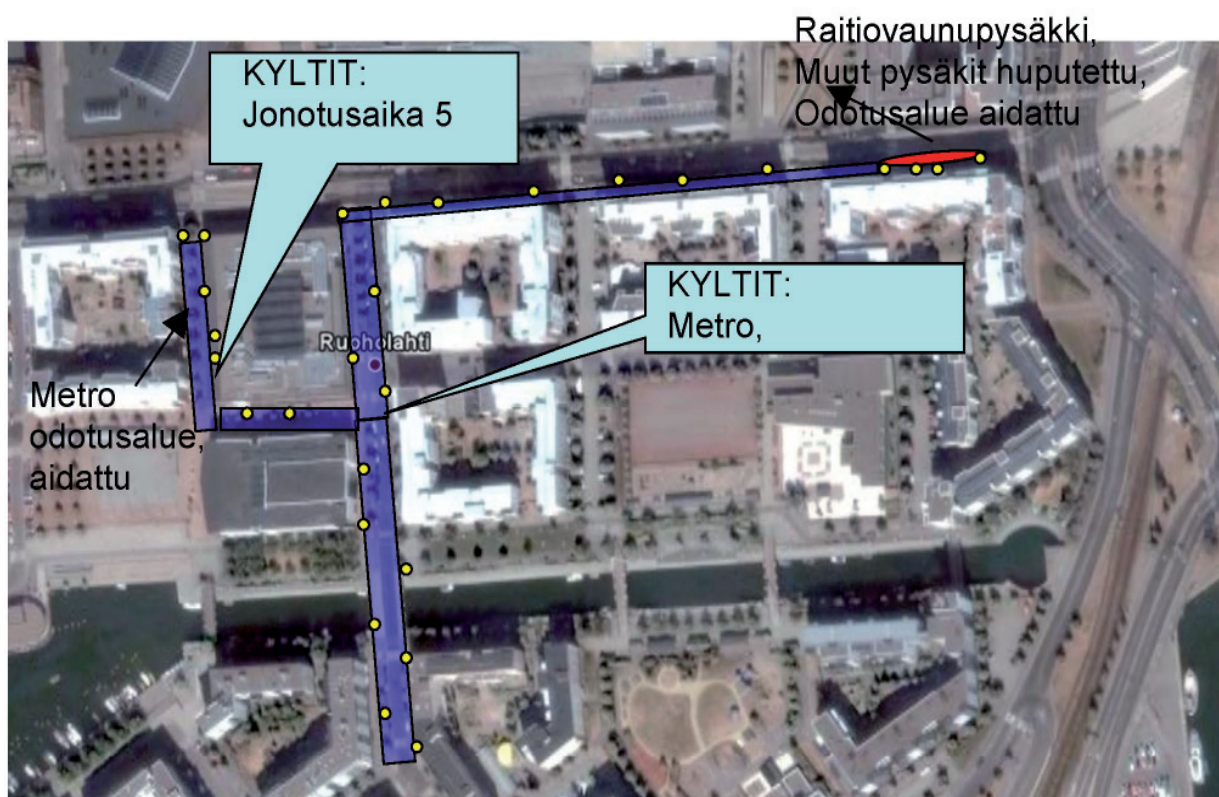
HKL lisäsi joukkoliikenteen tarjontaa Madonnan konsertin ajaksi. Helsingin sisäisessä joukkoliikenteessä liikennöitiin torstaina 6.8. perjantailiikenteen kesäaikataulujen mukaan. Myös seutuliikenne ja U-linjat liikennöivät perjantain aikataulujen mukaan. Lähijunaliikenteessä ajettiin torstai-aikataulujen mukaisten junien lisäksi viikonloppuaikataulujen mukaiset yöjunat ja kalustoa lisättiin puolen yön jälkeen.

Perjantain aikataulujen mukaisen liikenteen lisäksi Helsingin sisäisessä liikenteessä sekä seutuliikenteessä ajettiin lukuisia lisälähtiä busseilla, raitiovaunuilla ja metrolla. HKL:n järjestämän lisäliikenteen painopiste oli tapahtuman päättymisen jälkeen. Tapahtuman ennalta arvioitu päättymishetki oli noin klo 24.00. Konsertti päättyi kuitenkin jo klo 23.45.

Kuva: Markku Laaksonen

Yleisön poistuminen Ruoholahden metroasemalle ja raitiovaunuille:

Kuva: Local Crew Oy, V.Ketonen, J.Pakarinen

4.1. Metro

Metron käyttäminen on luontevin tapa saapua keskustasta Jätkäsaareen. Metron liikennetarjontaa lisättiin tapahtumapäivänä. Madonnan konserttipäivänä torstaina 6.8. metrossa oli noin 313000 matkustajaa, kun keskiviikkona 5.8. metrossa oli ollut noin 287000 matkustajaa.

Metroliikenne oli suunniteltu jatkuvaksi varsinaisen aikataulun päättymisen jälkeen. Metro liikennöi klo 23.30 jälkeen ruuhkaliikenteen vaunumäärällä viiden minuutin vuorovälein. Konsertin päättymisen jälkeen junat lähtivät Ruoholahdesta heti junan täytyttyä. Lisäliikennettä varten oli 15 kuljettajaa pyydetty tekemään ylitöitä ja metrovalvomon miehitystä oli vahvennettu tapahtumaa varten.

Metrojunat liikennöivät täyspitkinä liikennöintiajan päättymiseen saakka. Iltapäivän ruuhka-ajan jälkeen normaaliin rutiiniin kuuluva metrojunien lyhentäminen kolmesta vaunuparista kahteen vaunupariin jätettiin tekemättä. Kolmen vaunuparin mittaiset junat olivat tarpeen, koska yllättävän suuri joukko konserttiyleisöstä saapui paikalle vasta pääesiintyjän aloittaessa esiintymisensä hien ennen klo 22.00. Osa metrolla saapuneista

jäi konserttialueen ulkopuolelle kuuntelemaan musiikkia ja aistimaan suurta tapahtuman tunnelmaa.

Saapuminen Ruoholahteen aiheutti Ruoholahden asemalla matkustajaruuhkia. Ruoholahden aseman yhdet liukuportaat pysähtyivät suuren yleisömäärän takia muutaman kerran itsestään. Liukuportaiden ongelmiin oli kuitenkin etukäteen varauduttu järjestämällä Ruoholahden metroasemalle liukuporrashuollon päivystys.

Metron lastaamisessa korostui turvallisuus. Tapahtumajärjestäjän järjestyksenvalvojat ja poliisi tukivat tapahtuma-alueen katutilassa metro- ja raitioliikenteen turvallisuutta. Tapahtuman päätyessä konsertin poistumisreitit merkittiin kylttiopasteilla ja aidoilla. Tapahtuman järjestäjä asetti katutilaan suuren joukon järjestyksenpitohenkilöstöä ohjaamaan yleisön liikkumista.

Ruoholahden aseman ulkopuolella oli tehty kaksi aidattua odotusaluetta, joihin kumpaankin mahtui noin 800 - 900 ihmistä. Ruoholahden metroasemalle päästettiin sisään kerralla metrojunan verran matkustajia ja tästä syystä metrojunan lastaaminen Ruoholahden metroasemalla oletettiin etukäteen kestävä tavallista pidempään. Metron vuo-

roväli arvioitiin etukäteen 5-8 minuutiksi. Metrojuniin odottaneiden karsinoiminen katutasossa toimi järjestelynä erittäin hyvin. Ruoholahden metroasemalla juniin ei päästetty aivan suurinta mahdollista määrää matkustajia. Toimenpiteellä varmistettiin suoraan Kampiin ja Rautatientorille kävelleiden matkustajien mahtuminen metrojuniin.

Metrojunien lastaamisesta vastasivat metrolikenteen kaksi Ruoholahteen sijoitettua kuljettaja-liikenteenohjaajaa ns. Liikenne 1 ja Liikenne 2. Liikenteenohjaajien luvalla yksi junallinen matkustajia päästettiin kerallaan laiturialueelle, missä liikenteenohjaajat opastivat matkustajia täyttämään junan tasaisesti. Kuljettaja-liikenteenohjaajat lähettivät täyden metrojunan matkaan. Liikenteenohjaajien tukena toimi HKL:n järjestyksenpidon henkilöstöä. Lastaukset sujuivat erinomaisesti. Yhden junan lastaaminen kesti noin 5 minuuttia, joten tapahtuman jälkeen metrolikenteessä pystyttiin noudattamaan viiden minuutin vuoroväliä.

Metromatkustajien määrä väheni merkittävästi noin kello 1.00. Metrolikenteen junamääriä harvennettiin kello yhden jälkeen. Metron viimeiset lähdöt itään ajettiin klo 02.02 Vuosaareen ja 02.11 Mellunmäkeen. Metro jatkoi tämän jälkeen harvennettua liikennöintiä Ruoholahden ja Itäkeskukseen väliä klo 03.00 saakka. Viimeinen lähtö Ruoholahdesta Itäkeskukseen lähti klo 03.02. Metron liikennöintiajan jatkaminen ei vaikuttanut metron liityntälinjaston liikennöintiin. Liityntäbussien liikennöinti päättyi normaaliaikaan. Metroasemien yhteydessä olevat liiketilat pidettiin auki klo 02.00 saakka. Metron liityntäpysäköintialueet olivat käytössä metron liikennöinnin ajan.

4.2. Raitiovaunut

Raitiolikenteessä liikennöitiin perjantain aikatauluun merkityt normaalit lisälähdöt. Raitiolikenteessä oli ruuhkaa erityisesti Ruoholahden suuntaan liikennöivillä linjoilla 6 ja 8.

Kuva: Markku Laaksonen

Tapahtuman päättymisen jälkeen raitioliikenteessä ajettiin lisäliikennettä linjoilla 6X ja 8X. Tapahtumajärjestäjän järjestyksenvallat tukivat tapahtuman päättymisen jälkeen kuljettajien työtä huolehtimalla pysäkkialueilla raitiovaunujen lastaamisen sujuvuudesta ja turvallisuudesta. Raitiovaunujen kuljettajien tehtävän oli tehokkaasti opastaa matkustajia.

Linja 6X liikennöi linjan 6 päätepysäkillä Kaisaniemeen reittiä:

Ruoholahdenranta – Hietalahdenranta – Bulevardi – Mannerheimintie – Kaivokatu – Kaisaniemenkatu – Liisankatu – Snellmaninkatu – Aleksanterinkatu – Mannerheimintie – Bulevardi – Hietalahdenkatu – Kalevankatu – Ruoholahdenranta.

Linjan lastauspysäkinä käytettiin Ruoholahdenrannassa sijaitsevaa ”Hietalahti” -nimistä linjan 6 päätepysäkkiä (0811). Linjan 6X lisävaunut odottivat tapahtuman päättymistä Ruoholahdenrannassa ja Kalevankadulla. Molemmat kadut suljettiin ajoneuvoliikenteeltä klo 23.00. Vain raitioliikenne ja viranomaisten liikenne sallittiin suljetulla katualueella.

Linja 8X liikennöi Salmisaaresta Oopperalle reittiä:

Salmisaari – Itämerenkatu – Mechelininkatu – Caloniuksenkatu – Runeberginkatu – Mannerheimintie / Ooppera – Sibeliuksenkatu – Ruusulankatu – Runeberginkatu – Caloniuksenkatu – Mechelininkatu – Itämerenkatu – Salmisaari.

Linjan lastauspysäkinä käytettiin ”Itämerenkatu” -nimistä Itämerenkatu 4:n kohdalla sijaitsevaa pysäkkiä (0215). Linja 8X ei pysähtynyt pysäkkiparille ”Ruoholahti (M)” (0213, 0214). Linjan 8X lisävaunut odottivat tapahtuman päättymistä Salmisaaren päätepysäkillä ja Itämerenkadulla. Itämerenkatu suljettiin ajoneuvoliikenteeltä klo 23.00. Vain raitioliikenne ja viranomaisten liikenne sallittiin suljetulla katualueella.

Raitioliikenteen lisätarjontaa vähennettiin klo 01.00 jälkeen. Viimeiset 6X ja 8X raitiovaunut ajoivat Töölön halliin klo 03.00.

4.3. Bussit

Torstaina 6.8. noudatettiin perjantain aikatauluja. Yöbussiliikenne sekä aamuyönliikenne liikennöitiin poikkeuksellisesti torstaina. Yöbussiliikennettä ajettiin perjantain aikataulujen mukaan. Idän suunnan yöbussiliikenne täydensi tapahtuman jälkeen jatkettavaa metron erikoisliikennettä. Ruoholahden alueen liikenteessä noudatettiin poikkeusreittejä.

Tapahtuman päättymisen jälkeen tapahtuma-alueen lähipysäkkialueet olivat täynnä ihmisiä. Hyvän lisäbussitarjonnan ansiosta konsertista poistuvia bussimatkustajia ei ollut enää klo 01.00 jälkeen.

HKL lisäsi tapahtuman päättymisen jälkeen tarjontaa Lauttasaaren linjoille sekä osalle keskustan terminaaaleista liikennöiville linjoille. Lisätarjontaa oli erityisesti linjoilla 01N, 02N, 08N, 20N, 39A, 40, 55, 64N, 65A, 72, 74N. Näillä linjoilla oli aikatauluun merkittyjen lähtöjen lisäksi ylimääräisiä lähtöjä. Lisälähdöt ajettiin aikatauluun merkittyjen lähtöjen välissä.

Linjojen 40, 55, 64N ja 65A liikennöintiä jatkettiin yksittäisillä lisälähdöillä. Linjan 40 viimeinen lähtö ajettiin Elielinaukiolta klo 2.10. Linjan 55 viimeinen lähtö ajettiin Marian sairaalan pysäkillä klo 1.30. Linjan 64N viimeinen lähtö Rautatientorilta ajettiin klo 2.30. Linjan 65A liikennöintiä jatkettiin tapahtuman päättymisen jälkeen niin, että linjan viimeinen lähtö liikennöitiin Lauttasaaresta klo 0.50. Aamuyölinjat 01N ja 02N aloittivat liikennöinnin poikkeuksellisesti ajamalla lisälähdöt Elielinaukiolta jo klo 1.40 ja 1.50.

YTV oli lisännyt tarjontaa Madonnan konsertin jälkeen yksittäisille lähdöille kymmenelle Itä-Vantaan ja Keravan suunnan seutulinjalle, viidelletoisella Länsi-Espoon suunnan bussilinjalle, yhdeksälle Keski- ja Länsi-Vantaan seutulinjalle sekä kolmelle Keski- ja Pohjois-Espoon seutulinjalle.

5. Suosituksia tulevia tapahtumia varten

Ilman tehokkaita joukkoliikenteen toimenpiteitä ei voi järjestää onnistunutta suurtapahtumaa. Vain joukkoliikenteen avulla voidaan suuria ihmismääriä kuljettaa tapahtuma-alueelle sujuvasti ja turvallisesti. Joukkoliikenne vähentää ruuhkia ennen tapahtumaa ja tapahtuman päättymisen jälkeen.

Suurtapahtuman poikkeusliikenteen ja lisätarjonnan suunnittelun on järkevää aloittaa mahdollisimman varhain ennen tapahtumaa. Suurtapahtuman järjestäminen edellyttää laajaa yhteistyötä eri toimijoiden kesken. Lisäliikenteen järjestämisvastuussa olevat liikennöitsijät ja tapahtuman turvallisuudesta vastaavat viranomaiset on järjestelyjen onnistumisen kannalta tärkeää ottaa mukaan suunnittelutyöhön.

Viestintä on myös kytkettävä melko nopeasti mukaan suunnitteluun. Parhaatkaan järjestelyt eivät onnistu ilman tehokasta viestintää. Suunnitelmia pitää varautua muuttamaan suunnitteluprosessin aikana. Suurtapahtumien suunnitelmat muuttuvat käytännössä aina eri osapuolten suunnitelmien täydentyessä ja tapahtumaan liittyvien oheistoimintojen, lupamenettelyiden, aikataulumuutos-

ten, yms. kokonaisuuteen vaikuttavien tekijöiden tarkentuessa.

Suurtapahtumaan saapuminen ja sieltä sujuva poistuminen joukkoliikennevälineillä, edellyttää tehokkaita koordinoituja järjestelyjä, kattavaa tiedottamista ja erityisen hyvin hoidettua joukkoliikenteen lippujen saatavuutta. Joukkoliikenteen lippu- ja matkailijalippujen saatavuus ovat tärkeä osa suurtapahtuman joukkoliikennejärjestelyitä. Suuri osa suurtapahtuman liikennejärjestelyistä aiheutuvista lisäkustannuksista voidaan peittää lisätarjonnan ja tehokkaan viestinnän vaikutuksesta kasvaneilla lipputuiloilla.

Madonnan konsertin yhteydessä myytiin tapahtumanjärjestäjän toimesta HKL:n yhden vuorokauden matkailijalippua. Kokemukset olivat onnistuneita. Tapahtumien järjestäjien kanssa on aloitettava uudenlainen lippuyhteistyö joukkoliikenteen matkalippujen liittämiseksi osaksi tapahtuman pääsylippua. Lippuyhteistyön avulla voidaan parantaa suurtapahtuman saavutettavuutta, vähentää pysäköintiongelmia ja ruuhkia sekä lisätä suurtapahtuman oheismyyntiä.

Suurtapahtumien tapahtumapaikka määrittelee sen, kuinka tehokkaat joukkoliikennejärjestelyt on mahdollista järjestää. Suurtapahtuman liikennejärjestelyt saavat yleensä laajalti osakseen mediahuomiota. Heikosti hoidetut liikennejärjestelyt voivat viedä huomion hyvin onnistuneelta tapahtumalta. Tästä on lukuisia kansainvälisiä esimerk-

kejä. Esimerkiksi Madonnan Helsinkiä edeltävää konserttia Tallinnassa kritisoitiin voimakkaasti heikosti onnistuneiden liikennejärjestelyjen ja ruuhkien vuoksi. Hyvin hoidettu suurapahtuman joukkoliikennejärjestely on osa sujuvan, turvallisen ja luotettavan joukkoliikenteen markkinointia.

Kuva: Markku Laaksonen

LIITTEET

Liite 1 Madonna-esite

HKL:n palvelupiste/HKL Customer Service Point:

Rautatien metroasema/Rautatie metro station
ma-to 7.30-19, pe (ja arkipäivien aattona) 7.30-17, la 10-15

Madonnas konsert den
6.8.2009
**KOLLEKTIV-
TRAFIK**

Millainen lippu?

Hanki lippusi mieluiten etukäteen! Kännykkälippu on kätevä vaihtoehto metrolla, ratikalla tai lähijunassa matkustaville. Yhden vuorokauden matkailijalippu kannattaa hankkia, jos tekee päivän aikana useamman matkan ja liikkuu myös yötaksan aikaan klo 02-04.30.

Jos sinulla ei ole matkakorttia, hanki jokin näistä lipuista:

MATKAILIJALIPULLA voit matkustaa rajoituksetta kaikissa liikennevälineissä Helsingin kaupungin alueella. Lippuja voi ostaa 1, 3 tai 5 vuorokauden ajaksi (6,80, 13,60 ja 20,40 €).

Heti voimassa olevan matkailijalipun saa lippuautomaatista mm. metroasemilta. Yhden vuorokauden lippua myyvät myös raitiovaunun tai bussin kuljettajat.

Etukäteen voit ostaa matkailijalipun keskustan R-kioskeista, kaupungin matkailuneuvonnasta tai HKL:n palvelupisteestä kontaktikorttina. Aktivoi kortti matkan alkaessa työntämällä se lukijalaitteen alaosaan olevaan aukkoon. Matkailijalippu kelpaa myös yötaksan aikaan klo 02-04.30. HUOM! Seutulilienteessä on omat matkailijalippunsa.

Kännykkälippu on kätevä: vältät lippuautomaatilla jonottamisen, kun tilaat kertalipun kännykkäsi. Lähetä tekstiviesti **A1** numeroon **16355**. Paluuviestinä tuleva kertalippu (2,00 €, yötaksan aikaan 4 €) on voimassa tunnin ostopäivästä lähtien. Lipun pitää olla saapunut puhelimeesi, kun astut ratikkaan tai metron liukuportaisiin. Huomaa, että kännykkälippu ei kelpaa busseissa joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta. Lähijunissa se kelpaa Helsingin alueella. Varaudu konserttiin viiveisiin lipun saapumisessa suuren kysynnän vuoksi. Palvelu toimii Soneran, Elisan, DNA:n, Saunalahden, Kolumbuksen, Zerofortyn ja Tele Finlandin liittymissä.

KERTALIPUN saat automaatista (2,00 €) ja bussin- tai ratikan- kuljettajalta (2,50 €). Se on voimassa tunnin ostopäivästä ja sillä voit vaihtaa liikennevälineestä toiseen. Huom! Konserttiin liikennevälineissä ja lipunmyyntiautomaateilla on ruuhkaa.

RAITIOVAUNULIPUN (1,80 €) saat lippuautomaatista. Sekin on voimassa tunnin ostopäivästä, mutta kelpaa vain raitiovaunuissa.

YÖTAKSA on voimassa klo 02.00 – 04.30 ja silloin kertalipun hinta on 4,00 €.

Ylläolevat hinnat koskevat Helsingin sisäistä liikennettä. Jos ylität kahden kaupungin, esimerkiksi Espoon ja Helsingin välisen rajan, tarvitset seutulipun. Huom! Ilman lippua matkustavalta peritään 80 euron tarkastusmaksu ja lisäksi kertalipun hinta.

Liikenneinfo, puh. 0100 111

Pääkaupunkiseudun, Keravan ja Kirkkonummen lippu-, reitti- ja aikataulutiedot

- henkilökohtainen neuvonta
ma-pe 6-19, la-su 9-17 (0,98 €/puhelu + pvm)

For travel information call +358 0100 111.

Cost of the call is € 0,98 per call + local call charge.

Konserttområdet i Busholmen ligger ca 2,5 kilometer bort från Järnvägsstationen.

Metron

Från Gräsvik metrostation leder en kort stängslad sträcka till konsertområdet.

Spårvagn

Linje 8 stannar vid Gräsvik metrostation. Linje 6 trafikerar till Gräsvikskajen, varifrån en kort stängslad sträcka leder till konsertområdet. Trafikeringen enligt fredagstidtabeller.

Buss

Bussar från Esbo, Drumsö och från Centrum stannar vid Porkalagatan, varifrån det är en kort sträcka att gå till Busholmen.

Närtåg

(ändstation på Järnvägsstationen)
Från Järnvägsstation kan man gå till fots, ta Metron, spårvagn 6 eller buss till Busholmen.

VILKEN SLAGS BILJETT?

Skaffa dig biljetten på förhand!

Om du inte har resekort skaffa dig en av följande biljetter:

Turistbiljett för 1, 3 eller 5 dygn (6,80, 13,60 och 20,40 €) gäller obegränsat inom Helsingfors kollektivtrafik. Biljetter säljs på förhand i HST:s kundservice, R-kiosker i centrum och Helsingfors stads turistbyrå. Giltigheten börjar då kortet vid första resan trycks in i resekortsläsaren. Turistbiljetter köpt från biljettautomater t.ex. på metrostationer eller av föraren (bara 1-dygn turistbiljett) är giltiga fr.o.m. köptillfället. Turistbiljetterna gäller även under nattaxan. Det finns också regionala turistbiljetter.

Enkelbiljett köps vid automater (2 €) och

av buss- eller spårvagnsförare (2,50 €). Enkelbiljetten gäller en timme och berättigar till omstigning.

Spårvagnsbiljett köps vid automater (1,80 €) och gäller en timme på spårvagnarna.

Nattaxa gäller kl. 02.00 – 04.30 och då kostar enkelbiljetten 4,00 €.

Priserna gäller inom Helsingfors. Om du åker över stadsgränsen, t.ex. mellan Helsingfors och Esbo, bör du ha regionsbiljett. Obs! Passagerare utan giltig biljett måste betala kontrollavgift på 80 € plus priset för en enkelbiljett.

RETURRESAN FRÅN KONSERTEN

I riktning mot Drumsö och Centrum går färden smidigast till fots.

Metron

Metron trafikerar efter konserten så att den sista turen mot Mellingsbacka avgår ca kl. 02.05 och mot Nordsjö ca kl. 02.00. Därefter trafikerar Metron mellan Gräsviken och Fiskhamnen ända till kl. 03.00. Obs! Matarbussar till metron slutar trafikeringen på ordinarie tid.

Spårvagn

Extra spårvägslinjer **6X** och **8X** trafikerar ca kl. 24.00 – 03.00:

- 6X Gräsvikskajen – Skillnaden – Järnvägsstation – Kajsaniemi
- 8X Sundholmen – Mechelingsgatan – Runebergsgatan – Operan

Buss

Helsingfors busslinjer trafikerar enligt fredagstidtabeller och natttrafiken förlängs. Extra turer avgår från Kampen, Elielplatsen och Järnvägsstationen efter konserten. Eftermiddagsbussar trafikerar ca kl. 02.00 – 04.30. Enligt fredagstidtabeller kör också bussar i regionaltrafiken samt i Esbo, Vanda, och Kervo och på U-linjerna.

Närtåg

I närtrafiken trafikerar utöver torsdagstidtabeller nattavgångar enligt veckoslutstidtabeller och vagnar tillsätts efter midnatten. Ett extra Z-tåg mot Lahtis avgår kl. 01.19 och ett extra L-tåg mot Kyrkslätt kl. 02.30.

Madonna-viikko onnistui hienosti

Helsinki on viettänyt tämän viikon Madonna-huumassa. Olemme voineet täysin siemauksin nauttia ainutlaatuisesta tunnelmasta kesäisessä kaupungissamme. Helsinki osoitti jälleen kerran kyvykkyytensä suurten yleisötapahutumien järjestäjänä. Eilisillan konsertti kaikkienensa sujui hienosti niin Jätkäsaarella kuin koko kaupungissa. Eri tahojen yhteistyö toimi saumattomasti.

Haluan kiittää teitä kaikkia, jotka kukin omalla panoksellanne teitte tämän hienon kokemuksen mahdolliseksi.

Ylipormestari Jussi Pajunen

[*http://blogs.hel.fi/pajunen/*](http://blogs.hel.fi/pajunen/)

HKL:n julkaisusarja D

14/2009	Joukkoliikenteen luotettavuuden kehittämisohjelma – B-osa
13/2009	Bussien tilaajavärytyksen esiselvitys
12/2009	Suurtapahtuman joukkoliikennejärjestelyt Helsingissä: Esimerkkinä Madonnan konsertti Jätkäsaarella 6.8.2009
11/2009	Joukkoliikenteen yksikkökustannukset 2008
10/2009	Joukkoliikenteen luotettavuuden kehittämisohjelma – A-osa
9/2009	Pääkaupunkiseudun joukkoliikenteen matkustajainformaatiopalvelujen arviointi ja kehittämistarpeiden kartoitus
8/2009	Helsingin joukkoliikenne 2009
7/2009	Selvitys joukkoliikenteen tekstiviestilipun käytöstä ja jatkokehittämisen mahdollisuuksista
6/2009	Koskelan raitiovarikkoselvitys
5/2009	Selvitys matkatakaujärjestelmästä
4/2009	Henkilöstöraportti 2008
3/2009	Ympäristöraportti 2008
2/2009	Johdinautoliikenteen toteutettavuusselvitys
1/2009	Metroasemien rakennus- ja käyttökustannukset 8/2008 Johdinautoliikenteen toteutettavuusselvitys
7/2008	Joukkoliikenteen yksikkökustannukset 2007
6/2008	Metroasemien rakennus- ja käyttökustannukset
5/2008	Laajasalon raideraportti
4/2008	Ympäristöraportti 2007
3/2008	Henkilöstöraportti 2007
2/2008	Joukkoliikenteen tariffipolitiikan vaihtoehtoja Helsingissä
1/2008	Selvitys maksuttoman joukkoliikenteen vaikutuksista Helsingissä
10/2007	Helsingin sisäiset matkat henkilöliikennetutkimuksessa 2004–2005
9/2007	Ympäristöystävällisen kaupunkiliikenteen kehittäminen Helsingissä
8/2007	Bussiliikenteen lisäliikenne Helsingissä vuonna 2006
7/2007	Ympäristöraportti 2006
6/2007	Helsingin lähijuna-asemien kehittämisselvitys
5/2007	Joukkoliikenteen yksikkökustannukset 2006
4/2007	Laajasalon raideyhteys – supistettu metro
3/2007	Metroporttiselvitys
2/2007	Henkilöstöraportti 2006
1/2007	Helsingin joukkoliikenteen liikennevaloetus- ja matkustaja- informaatiojärjestelmä (Helmi)

